

Rozdział I. Uzyskanie mandatu radnego

1. Potwierdzenie uzyskania mandatu radnego

Zgodnie z art. 449 KodeksWyb gminna komisja wyborcza wydaje radnym zaświadczenia o wyborze. Zaświadczenia dla radnego powiatu wydaje powiatowa komisja wyborcza, co wynika z art. 450 KodeksWyb, który stanowi, że w odniesieniu do wyborów do rad powiatów, w zakresie nieuregulowanym, stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 10 (dotyczące wyborów do rad w gminach liczących powyżej 20 000 mieszkańców), chyba że przepisy tego rozdziału stanowią inaczej. Natomiast radnym sejmiku wojewódzkiego wydaje zaświadczenia wojewódzka komisja wyborcza, zgodnie z art. 459 § 1 KodeksWyb, który stanowi, że w zakresie nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 10 dotyczące wyborów do rad w gminach liczących powyżej 20 000 mieszkańców, chyba że przepisy tego rozdziału stanowią inaczej.

Ważne

Rozpoczęciem sprawowania mandatu radnego jest dzień złożenia ślubowania.

Wzór zaświadczenia określa Państwowa Komisja Wyborcza. Aktualny wzór został wprowadzony Uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z 6.10.2014 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów, zestawień i zaświadczeń o wyborze sporządzanych przez terytorialne komisje wyborcze w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M.P. z 2014 r. poz. 933), opracowanej na podstawie art. 160 § 1 pkt 6 KodeksWyb oraz art. 7 ust. 2 UstrW-wyU. Stosownie do § 11 pkt 1 uchwały PKW, wzór zaświadczenia zawiera: dla radnego gminy załącznik nr 12, dla radnego powiatu załącznik nr 13, a dla radnego sejmiku województwa załącznik nr 14 uchwały z 6.10.2014 r.

2. Zwołanie sesji inauguracyjnej

Zgodnie z art. 20 ust. 2 SamGminU pierwszą sesję nowo wybranej rady gminy zwołuje **komisarz wyborczy w ciągu 7 dni** od ogłoszenia zbiorczych wyników wyborów do rad w całym kraju. Natomiast, zgodnie z ust. 2b SamGminU, w przypadku wyborów przedterminowych pierwszą sesję zwołuje osoba, którą Prezes Rady Ministrów wyznaczył do pełnienia funkcji organów jednostki samorządu terytorialnego. Dla rady gminy powstałej w wyniku połączenia gmin lub rady nowo utworzonej gminy pierwszą sesję zwołuje komisarz wyborczy w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów do rady, a w przypadku, o którym mowa w art. 390a § 2 KodeksWyb, w terminie 7 dni od dnia powstania gminy.

Wskazać przy tym należy, że pomimo odmiennego brzmienia przywołanego unormowania, tj. art. 390a § 2 KodeksWyb od regulacji zawartej w art. 29a ust. 2 SamGminU, tj. o zwołaniu przez komisarza wyborczego sesji rady (w celu złożenia przez wójta ślubowania) w ciągu 7 dni od dnia ogłoszenia zbiorczych wyników wyborów wójtów na obszarze kraju, należy zastosować identyczne zasady związane z ustalaniem terminów, czyli oprzeć się na art. 6 AktyNormU. Dzień ogłoszenia się pomija, natomiast ostatni (siódmy), nawet jeśli przypada w dzień wolny od pracy, nie powoduje przesunięcia. Siedmiodniowy termin, w którym wymagane jest zwołanie sesji, rozpoczyna się od dnia następnego po dniu ukazania się Dziennika Ustaw. Ani wiedza o wynikach wyborów, ani wręczenie osobom wybranym zaświadczenia o wyborze nie pozwala zorganizować sesji wcześniej niż dnia następnego po opublikowaniu Dziennika Ustaw. Dopuszczalne jest doręczenie zawiadomienia o zwołaniu sesji osobie wybranej na radnego przed ukazaniem się Dziennika Ustaw, bowiem przepisy art. 20 ust. 2 SamGminU, art. 15 ust. 3 SamPowiatU i art. 21 ust. 3 SamWojU odnoszą się jedynie do dnia odbycia się sesji, nie zaś do dnia zawiadomienia o jej terminie.

Z kolei zgodnie z art. 15 ust. 3 SamPowiatU pierwszą sesję nowo wybranej rady powiatu zwołuje komisarz wyborczy w ciągu 7 dni od ogłoszenia zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze kraju. W przypadku wyborów przedterminowych, zgodnie z art. 15 ust. 5 SamPowiatU, pierwszą sesję zwołuje osoba, którą Prezes Rady Ministrów wyznaczył do pełnienia funkcji organów jednostki samorządu terytorialnego. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.

3. Porządek obrad sesji inauguracyjnej, uzupełnienie porządku obrad

Ustalenie porządku obrad sesji inauguracyjnej jest obowiązkiem zwołującego ją komisarza wyborczego. Z art. 20 ust. 1 SamGminU wynika, że przewodniczący zwołuje sesje rady gminy w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał, a do zawiadomienia o zwołaniu sesji dołącza się porządek obrad wraz z projektami uchwał. Analogiczną regulację zawiera art. 15 ust. 1 SamPowiatU oraz art. 21 ust. 3 SamWojU.

Obligatoryjnymi punktami porządku obrad sesji inauguracyjnej będą:

- 1) złożenie przez wybranych ślubowania i objęcie mandatu,
- 2) wybór przewodniczącego celem zapewnienia radzie zdolności dalszego funkcjonowania, bez konieczności ingerowania organu nadzorczego.

Ustalenie porządku obrad przez komisarza wyborczego nie wyklucza możliwości podjęcia uchwały w trybie art. 20 ust. 1a SamGminU o uzupełnieniu i rozszerzeniu porządku obrad o inne punkty. Analogiczną regulację zawiera art. 15 ust. 2 SamPowiatU oraz art. 21 ust. 2 SamWojU. Można zatem przyjąć dodatkowe uchwały w przedmiocie np. liczby wiceprzewodniczących rady gminy (o ile kwestia ta nie jest regulowana wyczerpująco w statucie) i w dalszej kolejności wyboru tych wiceprzewodniczących, ustalenia ilości stałych komisji (o ile kwestii tej także nie reguluje statut) oraz ich składu osobowego. Ewentualne uzupełnienie porządku obrad o inne punkty należy wyłącznie do decyzji radnych i odbywa się na zasadach ogólnych. Co istotne, poszerzenia porządku obrad można dokonać dopiero po zakończeniu procedury wyboru przewodniczącego rady.

4. Prowadzenie obrad

Zgodnie z SamGminU komisarz wyborczy zwołuje pierwszą sesję nowo wybranej rady gminy, nie prowadzi jednak jej obrad. Stanowi o tym art. 20 ust. 2c SamGminU, wskazując, że pierwszą sesję, do czasu wyboru przewodniczącego rady, prowadzi najstarszy wiekiem radny obecny na sesji. Do jego zadań należy przede wszystkim odebranie od radnych ślubowania, którego rotę podaje ustawa. Takie same regulacje odnoszą się do obrad rady powiatu, co wynika z art. 15 ust. 6 SamPowiatU oraz do sejmiku województwa, o czym mowa w art. 21 ust. 6 SamWojU.

5. Ślubowanie radnych

Wybór radnego – dokonany przez uprawnionych do głosowania członków danej wspólnoty samorządowej – nie jest tożsamy z objęciem mandatu, czyli uzyskaniem wszelkich praw i obowiązków radnego. Warunkiem koniecznym dla objęcia mandatu jest złożenie ślubowania.

Przepis art. 23a ust. 1 SamGminU stanowi, że przed przystąpieniem do wykonywania mandatu radni składają ślubowanie, i określa jego treść: „Wierny Konstytucji i prawu Rzeczypospolitej Polskiej, ślubuję uroczyście obowiązki radnego sprawować godnie, rzetelnie i uczciwie, mając na względzie dobro mojej gminy i jej mieszkańców”. Z kolei art. 23a ust. 2 SamGminU wyznacza porządek ślubowania, nakazując po odczytaniu rot, wywołanym kolejno radnym powstanie i wypowiedzenie słowa: „ślubuję”. Można dopowiedzieć zdanie: „Tak mi dopomóż Bóg”.

W radach powiatowych, zgodnie z art. 20 ust. 1 SamPowiatU, radny przed objęciem mandatu składa ślubowanie następującej treści: „Uroczyście ślubuję rzetelnie i sumiennie wykonywać obowiązki wobec Narodu Polskiego, strzec suwerenności i interesów Państwa Polskiego, czynić wszystko dla pomyślności Ojczyzny, wspólnoty samorządowej powiatu

i dobra obywateli, przestrzegać Konstytucji i innych praw Rzeczypospolitej Polskiej”. Ślubowanie może zostać uzupełnione zdaniem: „Tak mi dopomóż Bóg”.

Radni sejmiku województwa, zgodnie z art. 22 ust. 1 SamWojU, składają ślubowanie o treści: „Uroczyscie ślubuję rzetelnie i sumiennie wykonywać obowiązki wobec Narodu Polskiego, strzec suwerenności i interesów Państwa Polskiego, czynić wszystko dla pomysłności Ojczyzny, wspólnoty samorządowej województwa i dobra obywateli, przestrzegać Konstytucji i innych praw Rzeczypospolitej Polskiej”. Tu również można dodać: „Tak mi dopomóż Bóg”.

Niedopuszczalne jest złożenie ślubowania o innej treści niż wyżej wymieniona. Jakakolwiek modyfikacja ślubowania skutkowałaby jego nieważnością. Dla celów dowodowych treść składanego przez radnych ślubowania powinna znaleźć się również w protokole z sesji inauguracyjnej.

W przypadku nieobecności radnych zarówno przepisy art. 23a ust. 3 SamGminU, jak i art. 20 ust. 3 SamPowiatU oraz art. 22 ust. 3 SamWojU przewidują, że radni nieobecni na pierwszej sesji rady gminy oraz radni, którzy uzyskali mandat w czasie trwania kadencji, składają ślubowanie na pierwszej sesji z ich udziałem.

Istotne jest, że status radnego uzyskuje się niezależnie od złożonego ślubowania, jednak prawa i obowiązki związane z wykonywaniem mandatu (w tym możliwość udziału w głosowaniach) radny uzyskuje dopiero z chwilą złożenia ślubowania. Jednocześnie wskazać należy, że zgodnie z art. 383 § 1 pkt 3 KodeksWyb odmowa złożenia ślubowania jest jedną z przesłanek obligatoryjnego wygaśnięcia mandatu radnego.

6. Wybór przewodniczącego i wiceprzewodniczących rady/sejmiku

Rada gminy, rada powiatu i sejmik województwa są organami kolegialnymi, których pracami kieruje przewodniczący. Zadaniem przewodniczącego jest wyłącznie organizowanie pracy rady oraz prowadzenie jej obrad. Wybór przewodniczącego jest ustawowym obowiązkiem rad i powinien być dokonany na pierwszej sesji, co wynika z art. 20 ust. 2c SamGminU, art. 15 ust. 6 SamPowiatU oraz art. 21 ust. 6 SamWojU.

Oprócz przewodniczącego właściwa rada powinna wybrać również wiceprzewodniczących w liczbie 1–3 w przypadku rady gminy i sejmiku województwa oraz 1–2 w przypadku rady powiatu. Kwestię liczby wiceprzewodniczących powinien rozstrzygać statut jednostki samorządu terytorialnego, mimo że uregulowania ustawowe nie nakładają takiego obowiązku. Dodać należy, że ustawa ogranicza liczbę wiceprzewodniczących, jednak niedopuszczalne jest niewybranie żadnego.

Ważne

Statuty rad gmin, powiatów i województw jako akty dookreślające przepisy ustawowe, konkretyzują liczbę wiceprzewodniczących.

Nie zamyka to drogi do wybrania większej liczby wiceprzewodniczących niż określona w danym statucie. Jeśli w statucie przyjęto, że rada (sejmik) wybiera ze swego grona jednego wiceprzewodniczącego, ale organ stanowiący ma wolę wybrania dwóch, to najpierw trzeba zmienić statut JST, a dopiero później wybrać drugiego wiceprzewodniczącego. Przyjęcie odmiennej koncepcji i wybór większej liczby wiceprzewodniczących niż to wynika z norm statutowych skutkować powinno stwierdzeniem nieważności uchwały w sprawie wyboru wiceprzewodniczącego, jako niezgodnej z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, do których zalicza się statut. Wynika z tego, że statut pomimo braku wyraźnych wskazań ustawowych powinien określać liczbę wiceprzewodniczących. niesprecyzowanie tej sprawy w statucie oznaczałoby, że rada zachowuje możliwość wyboru i, odpowiednio do okoliczności, może powołać od jednego do trzech zastępców przewodniczącego.

Pozostawienie przez ustawodawcę kwestii wyboru liczby wiceprzewodniczących radzie należy oceniać pozytywnie, traktując jako sprawę wewnątrzorganizacyjną.

7. Przeprowadzenie głosowania w sprawie wyboru przewodniczącego i wiceprzewodniczących

Wybór przewodniczącego i wiceprzewodniczących następuje **bezwzględną większością głosów**, w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu tajnym. Głosowanie to stanowi wyjątek od zasady jawności głosowań (określonej w art. 14 SamGminU, art. 13 SamPowiatU i art. 19 ust. 1 SamWojU) oraz podejmowania uchwał zwykłą większością głosów. Głosowanie jest obligatoryjne nawet w przypadku zgłoszenia tylko jednego kandydata.

Wprowadzenie warunku bezwzględnej większości głosów dla podjęcia uchwały o wyborze wskazuje, że sprawa jest tak istotna, iż wymaga szerokiego poparcia składu danego organu kolegialnego. Jednocześnie wymagana większość zabezpiecza przewodniczącego i wiceprzewodniczących przed szybkim odwołaniem.

Szczególną uwagę zwraca liczba radnych, na podstawie której oblicza się bezwzględną większość głosów. Ustawy samorządowe, regulując procedurę wyboru przewodniczącego i wiceprzewodniczącego, nie wymagają bezwzględnej większości ustawowego składu rady lub sejmiku, co z kolei występuje np. przy zmianie porządku obrad organu stanowiącego. W procedurze głosowania mówi się tymczasem o bezwzględnej większości głosów radnych faktycznie obecnych przy wyborze do pełnienia omawianych funkcji. W ten sposób *de facto* obniża się próg uzyskania większej liczby głosów, ponieważ bezwzględna większość głosów nie dotyczy „co najmniej połowy ustawowego składu rady”, tylko odnosi się do zachowania „obecności co najmniej połowy ustawowego składu”. Tym samym ustawodawca obniża wymagania dotyczące kworum wymaganego podczas głosowania w tym przedmiocie.

8. Zgłaszanie kandydatur

Ustawa nie reguluje zasad i trybu zgłaszania kandydatów na przewodniczącego i wiceprzewodniczących, należy więc domniemywać, że prawo to przysługuje każdemu radnemu, który może zgłosić nawet kilku kandydatów, odpowiednio na każde stanowisko.

Obowiązujące przepisy nie wskazują wymagań kwalifikacyjnych do pełnienia omawianych funkcji. Ustawy samorządowe przewidują jedynie, aby rada lub sejmik wybierały ich ze swojego grona. Jedynym warunkiem wyboru jest zatem posiadanie przez kandydata mandatu radnego, czyli czynnego i biernego prawa wyborczego.

Pełnienie funkcji radnego jest ograniczone bezwzględnym zakazem łączenia jej z mandatem posła lub senatora, wykonywaniem funkcji wojewody lub wicewojewody, członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego (zob. np. art. 25b SamGminU, art. 21 ust. 8 SamPowiatU, art. 23 ust. 4 SamWojU) – nie dotyczy pełnienia funkcji radnego (w tym przewodniczącego i wiceprzewodniczących) w jednostkach pomocniczych gminy, w której radny został wybrany. Przewodniczący rady i jego zastępcy mogą więc być sołtysami, przewodniczącymi rad i zarządów (dzielnic, osiedli) lub radnymi jednostek pomocniczych. Oczywiście funkcji przewodniczącego i wiceprzewodniczącego nie może pełnić ta sama osoba. Jedynym wykluczeniem jest to, że wybór do prezydium rady czy zarządu sejmiku wyklucza członkostwo w komisji rewizyjnej.

9. Procedura głosowania i wybór komisji skrutacyjnej

SamGminU, SamPowiatU i SamWojU nie określają kolejności wyboru na poszczególne stanowiska, jednak nie oznacza to jej dowolności. Najpierw dokonać należy wyboru przewodniczącego, a następnie jego zastępców. O takim porządku przesądza wskazanie w przepisach, tj. art. 19 ust. 8 SamGminU, art. 14 ust. 8 SamPowiatU, art. 20 ust. 8 SamWojU, że pierwszą sesję nowo wybranej rady (sejmiku), do czasu wyboru przewodniczącego, prowadzi **najstarszy wiekiem radny** obecny na sesji. Wynika to ze względów pragmatycznych, ponieważ radny, który nie został wybrany na stanowisko przewodniczącego rady, może ubiegać się o stanowisko wiceprzewodniczącego.

Procedura wyborcza na stanowiska w prezydium powinna składać się z kilku etapów:

- 1) wybór komisji skrutacyjnej,
- 2) zgłoszenie kandydatów,
- 3) sporządzenie kart do głosowania,
- 4) głosowanie,
- 5) ogłoszenie wyników.

Istotne jest, że pierwsza sesja nowo wybranej rady (sejmiku) nie może zostać zamknięta, dopóki nie zostanie wybrany przewodniczący rady. Oznacza to, że taka sesja może trwać nawet kilka dni – wówczas w trakcie sesji zarządzane są przerwy.

Komisja skrutacyjna, czyli przeprowadzająca głosowania i obliczająca głosy, z reguły powinna składać się nieparzystej liczby osób. Zazwyczaj komisje składają się z trzech osób, wybieranych w głosowaniu jawnym. W skład takiej komisji mogą wchodzić wyłącz-

nie radni danej jednostki samorządu terytorialnego. Nie należy wybierać osoby, która będzie kandydowała na funkcję przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego. Jej wybór powodowałby konieczność uzupełnienia składu komisji, przy jednoczesnym wykluczeniu jego czynności przy głosowaniu, w którym ten członek komisji byłby kandydatem na funkcję w prezydium rady (sejmiku). W tej kwestii nieodzowne są pragmatyzm i ekonomia w kreowaniu składów komisji.

Inicjatywę w zakresie zgłaszania kandydatów na przewodniczącego i wiceprzewodniczących posiada **każdy radny**. Wskazać jednak należy, że kandydat musi wyrazić zgodę na kandydowanie, co implikuje wymóg obecności na sesji. Głosowanie w przedmiocie wyboru przewodniczącego rady odbywa się w sposób tajny, który tym samym wyklucza możliwość ustalenia sposobu głosowania poszczególnych radnych zarówno przez innych radnych, jak i przez osoby trzecie.

Przewodniczącym zostaje kandydat, który uzyskał bezwzględną większość głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady. Pojęcie bezwzględnej większości głosów powinno być rozumiane jako uzyskanie co najmniej o jeden głos więcej od sumy pozostałych, ważnie oddanych głosów, a zatem głosów przeciwnych i wstrzymujących się (wyr. WSA w Poznaniu z 11.5.2011 r., II SA/Po 188/11, Legalis). W przypadku gdy żaden z kandydatów bądź jedyny kandydujący nie uzyskał wymaganej przez prawo większości, należy przeprowadzić kolejne głosowanie, aż do momentu wyboru przewodniczącego rady gminy. Dotyczy to również wyboru wiceprzewodniczących.

Od momentu skutecznego wyboru przewodniczącego rady gminy, radny wybrany do pełnienia tej funkcji przejmuje prowadzenie obrad sesji inauguracyjnej, a swoje uprawnienia traci „przewodniczący-senior”.

Ważne

Ukonstytuowanie się rady (sejmiku) nowej kadencji następuje w momencie wyboru jej przewodniczącego, czyli po wypełnieniu porządku obrad sesji inauguracyjnej.

Z woli ustawodawcy radny ma zagwarantowany udział w głosowaniu nad wyborem przewodniczącego, nawet jeśli jest on kandydatem do objęcia tej funkcji. Zwrot „rada wybiera ze swego grona” jednoznacznie świadczy o tym, że wybór przewodniczącego rady dokonywany jest przez wszystkich radnych. W przypadku takich uchwał nie chodzi o indywidualny interes prawny radnego, który wykluczałby udział w głosowaniu, lecz o interes faktyczny, upatrywany jedynie w chęci pełnienia wewnętrznej funkcji w radzie gminy. Bierne prawo wyborcze oznacza tylko tyle, że radny może kandydować na określone stanowiska, a co za tym idzie – że może być wybierany. Radny może więc brać udział w głosowaniu nad wyborem przewodniczącego rady gminy w sytuacji, gdy jest on kandydatem na to stanowisko. W takim bowiem przypadku po stronie radnego nie istnieje interes prawny, który powodowałby wyłączenie go od udziału w głosowaniu (wyr. WSA w Warszawie z 12.7.2011 r., II SA/Wa 988/11, Legalis; wyr. NSA z 25.1.2010 r., II OSK 1865/09, Legalis).

10. Potwierdzenie wyboru przewodniczącego

Analiza funkcjonowania organów uchwałodawczych JST wskazuje na spotykaną czasem praktykę podejmowania uchwał o charakterze deklaratoryjnym, potwierdzających wybór przewodniczącego rady (sejmiku). Istotnym zastrzeżeniem dla dopuszczalności takiego rozwiązania jest fakt, że o wyborze przewodniczącego decyduje wynik tajnego głosowania, a nie późniejsza uchwała w tym zakresie, podejmowana w trybie jawnym.

W wyroku NSA z 31.8.2000 r. (II SA 762/00, niepubl.) podkreślił, że wprawdzie brak takiej uchwały stwierdzającej wybór nie unieważnia aktu głosowania, niemniej sam protokół komisji skrutacyjnej potwierdzający prawidłowość wyboru nie jest wystarczający do prawidłowej oceny procedury wyborczej. W procesie wyboru na funkcję przewodniczącego (wiceprzewodniczącego) można wyróżnić więc dwa etapy:

- 1) pierwszy z nich realizuje się w głosowaniu tajnym przez oddanie głosów na kandydatów,
- 2) a następny w ogłoszeniu wyników przez komisję skrutacyjną.

Jest to akt podstawowy i decydujący o wyborze, natomiast jego uzewnętrznienie następuje w formie uchwały rady gminy stwierdzającej wybór na jedną z powyższych funkcji, mającej charakter wyłącznie deklaratoryjny. Brak podjęcia na tej samej sesji uchwały stwierdzającej wybór osoby, która w głosowaniu tajnym uzyskała wymaganą większość głosów, nie powoduje unieważnienia aktu wyboru potwierdzonego protokołem komisji skrutacyjnej ani dopuszczalności ponowienia od początku całej procedury wyborczej. W takim przypadku, w możliwie najkrótszym terminie, rada powinna podjąć brakującą uchwałę rady, a powstała zwłoka w doręczeniu jej wojewodzie wpływa tylko na sposób liczenia terminu wykorzystania jego uprawnień nadzorczych.

Ważne

Uchwała stwierdzająca wybór jest niezbędna dla zakończenia procedury wyborczej i winna być ona następnie doręczona organowi nadzoru w terminie 7 dni od jej podjęcia, zgodnie z wymogami art. 90 ust. 1 SamGminU, art. 78 ust. 1 SamPowiatU i art. 81 ust. 1 SamWojU.

Powyższe nie oznacza, że konieczne jest dodatkowe głosowanie. Po ogłoszeniu wyniku wyborów nie jest wymagane podejmowanie formalnej uchwały o charakterze deklaratoryjnym, ale należy sporządzić taką formalną uchwałę potwierdzającą wynik głosowania. Skoro bowiem organ kolegialny podejmuje swoje rozstrzygnięcia w formie uchwały, to sam akt głosowania, jako wyraz woli rady (sejmiku), jest niezbędnym warunkiem sporządzenia struktury formalnej uchwały w postaci dokumentu urzędowego. Wszakże z chwilą ogłoszenia przez komisję skrutacyjną wyników wyboru przewodniczącego rady osoba, która uzyskała wymaganą większość głosów, stała się przewodniczącym rady i fakt ten, na podstawie protokołu komisji skrutacyjnej, jest podstawą prawną do sporządzenia formalnego aktu wyboru, a więc sporządzenia uchwały rady gminy o wyborze określonej osoby na stanowisko przewodniczącego rady gminy.

Wykluczenie konieczności podejmowania takiej uchwały wynika z faktu, że poprzez głosowanie wybór przewodniczącego rady (sejmiku) został już dokonany.

11. Ślubowanie wójta

Zgodnie z art. 29a ust. 1 SamGminU objęcie obowiązków przez wójta następuje z chwilą złożenia wobec rady gminy ślubowania, którego treść precyzuje przepis ustawy: „Obejmując urząd wójta (burmistrza, prezydenta) gminy (miasta), uroczystie ślubuję, że dochowam wierności prawu, a powierzony mi urząd sprawować będę tylko dla dobra publicznego i pomyślności mieszkańców gminy (miasta)”. Ślubowanie można zakończyć zdaniem: „Tak mi dopomóż Bóg”.

Złożenie **ślubowania jest obligatoryjne** i warunkuje rozpoczęcie wykonywania swoich obowiązków. Wszelkie czynności urzędowe wójta podjęte przed złożeniem ślubowania są pozbawione mocy prawnej. Mimo że wójt uzyskuje mandat z chwilą wyboru, to jednak dopiero ślubowanie oznacza objęcie funkcji i stanowi swoiste dopełnienie uzyskanego mandatu.

Ważne

Ślubowanie odbywa się na sesji zwoływanej przez komisarza wyborczego w ciągu 7 dni od dnia ogłoszenia zbiorczych wyników wyborów wójtów na obszarze kraju. Jeżeli tak zwołana sesja nie odbyła się, wójt składa ślubowanie przed właściwym terytorialnie komisarzem wyborczym.

Należy rozważyć, jakie przypadki powodują, że sesja (posiedzenie rady) się nie odbyło. Nie ulega wątpliwości, że dzieje się tak w przypadku nieobecności wszystkich radnych na takiej sesji. Wójt może skutecznie złożyć ślubowanie tylko w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady. Liczbę tę należy oceniać zgodnie z art. 14 SamGminU, według którego minimalne kworum stanowi co najmniej połowa ustawowego składu rady i przy tej liczbie radnych może ona legalnie działać. Takie założenie wynika również z faktu, że złożenie ślubowania jest aktem szczególnym dla gminy, bowiem wówczas wójt rozpoczyna swoją działalność publiczną jako jej organ wykonawczy.

W omawianej sytuacji chodzi o inną sesję niż pierwsza sesja nowej rady, o czym przesądza wykładnia językowa art. 20 ust. 2 i art. 29a ust. 2 SamGminU. W przypadku pierwszej sesji termin jej zwołania biegnie od dnia ogłoszenia zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze kraju, natomiast w odniesieniu do sesji zwoływanej w celu złożenia ślubowania przez wójta – od dnia ogłoszenia zbiorczych wyników wyborów wójtów na obszarze kraju. Wprawdzie terminy te mogą się pokrywać, jednak w przypadku wyboru wójta termin może być późniejszy, z uwagi na przypadki ponownego głosowania w wyborach wójtów, jeśli w pierwszej turze żaden z kandydatów nie uzyska wymaganej większości głosów. Jeśli ogłoszenie wyników wyborów następuje w tym samym czasie, ślubowanie radnych, wybór przewodniczącego rady i jego zastępcy lub zastępców, a także ślubowanie wójta powinny się odbyć na tej samej sesji.

W przypadku **wyborów przedterminowych i wygaśnięcia mandatu wójta w trakcie kadencji** sesję rady w sprawie złożenia ślubowania przez wójta zwołuje, na ogólnych zasadach, przewodniczący rady gminy. Natomiast w przypadku wyborów przedterminowych, w których wybierano by zarówno wójta, jak i radę gminy, sesję powinna zwołać osoba, którą Prezes Rady Ministrów wyznaczył do pełnienia funkcji organów jednostki

samorządu terytorialnego na podstawie art. 20 ust. 2b SamGminU, albo przewodniczący rady gminy, o ile został wybrany wcześniej niż ogłoszone zostały wyniki wyborów wójta.

Pojęcie zwołania należy w omawianym przypadku rozumieć jako podjęcie należytych działań zmierzających do przekazania radnym informacji o miejscu, terminie i programie sesji, na której wójt złoży ślubowanie. Nie ulega wątpliwości, że doręczenie tego zawiadomienia powinno być skuteczne. Skoro przepisy SamGminU nie określają sposobu zaproszenia wójta na sesję, należy zatem przyjąć, że może być to dowolny, skuteczny sposób, łącznie z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych.

Złożenie ślubowania polega na odczytaniu tekstu ślubowania, a więc w razie pomyłki czynność tę należy powtórzyć. Po odczytaniu tekstu wójt powinien go podpisać w celu udokumentowania złożonego ślubowania. Istota podpisu pod tekstem ślubowania sprowadza się do utożsamienia się wójta z jego treścią oraz pozwala zidentyfikować osobę podpisującą, sprawdzić, czy podpis złożyła osoba do tego uprawniona. **Podpis powinien być odręczny**, a jego brak czyni akt ślubowania niepełnym, a w istocie rzeczy nieważnym, co skutkuje stwierdzeniem wygaśnięcia mandatu wójta, zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 KodeksWyb.

W przypadku odebrania ślubowania przez komisarza wyborczego powinien on niezwłocznie przesłać podpisany przez wójta akt ślubowania przewodniczącemu rady gminy, a ponadto w **terminie 14 dni** od dnia złożenia ślubowania podać informację o złożeniu ślubowania przez wójta do publicznej wiadomości mieszkańców gminy, w formie komunikatu zamieszczonego w prowadzonym przez siebie BIP.

Zgodnie z przepisem art. 29a ust. 4 SamGminU uchylenie się od złożenia ślubowania przez wójta, przez 3 miesiące od dnia ogłoszenia wyników wyborów, jest równoznaczne z odmową złożenia ślubowania, a w konsekwencji **z wygaśnięciem jego mandatu**, zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 KodeksWyb. Należy podkreślić, że nie chodzi tutaj o przesłanki obiektywne, które uniemożliwiają złożenie omawianego ślubowania, np. choroba lub zdarzenie losowe, ale o celowe, świadome uchylenie się od tego obowiązku, rozumiane jako „unikanie” lub „wymawianie się”. Na gruncie wykładni językowej przez odmowę złożenia ślubowania należy rozumieć jedynie wyraźne i jednoznaczne oraz wolne od wad oświadczenie woli kierowane do rady, informujące o nieskładaniu ślubowania. Odmowa taka może mieć formę zarówno pisemną, w postaci elektronicznej lub aktu notarialnego, jak i ustną, ale – odmiennie niż stanowi art. 60 KC – nie formę dorozumianą. Przyczyną usprawiedliwionego niewywiązania się z obowiązku złożenia ślubowania będzie np. zdarzenie *vis maior*, pobyt w szpitalu czy inne sytuacje losowe uniemożliwiające zrealizowanie powinności. Przypadki tego typu należy zawężać jednak do okoliczności ekstraordynaryjnych.

12. Wzory

12.1. Zaświadczenie o wyborze radnego gminy

....., dnia20 r.

ZAŚWIADCZENIE

Stosownie do art. 449 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.) Komisja Wyborcza w
(Gminna/Miejska/Dzielnicowa)

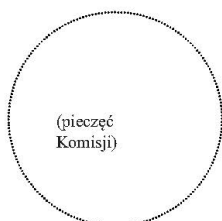
stwierdza, że w wyborach, które odbyły się dnia 20..... r.,

Pan/Pani

.....
(nazwisko i imię – imiona)

wybrany(a) został(a)

RADNYM(A) GMINY/MIASTA/DZIELNICY*
(nazwa)

Przewodniczący

..... Komisji Wyborczej
(oznaczenie Komisji)

.....
(imię – imiona i nazwisko – podpis)

* Niepotrzebne skreślić lub pominąć.

12.2. Zaświadczenie o wyborze radnego powiatu

....., dnia20 r.

ZAŚWIADCZENIE

Stosownie do art. 449, w związku z art. 450 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.) Powiatowa Komisja Wyborcza w stwierdza, że w wyborach, które odbyły się dnia 20..... r.,

Pan/Pani

.....
(nazwisko i imię – imiona)

wybrany(a) został(a)

RADNYM(A) POWIATU
(nazwa)

(pieczęć
Komisji)

Przewodniczący
Powiatowej Komisji Wyborczej

.....
(imię – imiona i nazwisko – podpis)

12.3. Zaświadczenie o wyborze radnego województwa

....., dnia20 r.

ZAŚWIADCZENIE

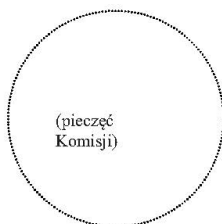
Stosownie do art. 449, w związku z art. 459 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.) Wojewódzka Komisja Wyborcza w stwierdza, że w wyborach, które odbyły się dnia 20..... r.,

Pan/Pani

.....
(nazwisko i imię – imiona)

wybrany(a) został(a)

RADNYM(A) WOJEWÓDZTWA
(nazwa)

Przewodniczący
Wojewódzka Komisji Wyborczej

.....
(imię – imiona i nazwisko – podpis)

12.4. Uchwała w sprawie stwierdzenia wyboru przewodniczącego rady gminy

Uchwała Nr /..... /.....

Rady Gminy

z dnia

w sprawie wyboru przewodniczącego Rady Gminy

Na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 994) uchwała się, co następuje:

§ 1

Stwierdza się wybór radnego/j

na przewodniczącego Rady Gminy

§ 2

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez rozplakatowanie na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Gminy, a także zamieszczenie jej treści na stronie internetowej WWW

Przewodniczący Rady

.....

12.5. Uchwała w sprawie stwierdzenia wyboru starosty

Uchwała Nr..... /..... /.....

Rady Powiatu.....

z dnia..... r.

w sprawie stwierdzenia wyboru starosty Powiatu.....

Na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 995) uchwała się, co następuje:

§ 1

Stwierdza się wybór..... na stanowisko starosty Powiatu.....

§ 2

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez rozplakatowanie na tablicach ogłoszeń w Starostwie Powiatu....., a także zamieszczenie jej treści na stronie internetowej www.....

Przewodniczący Rady

.....

12.6. Uchwała w sprawie stwierdzenia wyboru przewodniczącego rady powiatu

Uchwała Nr..... /..... /.....

Rady Powiatu.....

z dnia..... r.

**w sprawie wyboru przewodniczącego
Rady Powiatu.....**

Na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 995) uchwała się, co następuje:

§ 1

Stwierdza się wybór radnego/j.....

na przewodniczącego Rady Powiatu.....

§ 2

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez rozplakatowanie na tablicach ogłoszeń w Starostwie Powiatu....., a także poprzez zamieszczenie jej treści na stronie internetowej www.....

Przewodniczący Rady

.....

Podstawa prawna:

- art. 160 § 1 pkt 6, art. 383 § 1 pkt 3, art. 390a § 2, art. 449, 450, 459, 492 § 1 pkt 1 KodeksWyb,
- art. 7 ust. 2 UstrW-wyU,
- art. 14, 20 ust. 1, 1a, 2, 2b, 2c, art. 23a ust. 1, 2, 3, art. 25b, 29a ust. 1, 2, 4, art. 90 ust. 1 SamGminU,
- art. 6 AktyNormU,
- art. 13, 15 ust. 1, 2, 3, 5, 6, art. 20 ust. 1, 3, art. 21 ust. 8, art. 71 ust. 1, art. 78 ust.1 SamPowiatU,
- art. 19 ust. 1, art. 21 ust. 2, 3, 6, art. 22 ust. 3, art. 23 ust. 4, art. 81 ust. 1 SamWojU,
- art. 60 KC.